

แบบรายงานการประชุม/ฝึกอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน

หน่วยงาน ศูนย์วิทยบริการ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

๑. ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ-สกุล นางสาวรัชชก ทองขาวขำ

ตำแหน่ง บรรณารักษ์

กลุ่มบุคลากร

สายวิชาการ

สายสนับสนุนวิชาการ

๒. หัวข้อหรือเรื่องที่เข้าร่วมประชุม/ฝึกอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน

การเสวนาเรื่อง Challenges and Opportunities for Library (Virtual Forum)

๓. วิทยากรในการฝึกอบรม

รศ.ดร.อมร เพชรสม, รศ.ดร.ปัญญารักษ์ งามศรีตระกูล, ดร.รุจเรขา วิทยาวุฑฒิกุล, นางวนิดา ศรีทองคำ, นางสาววารักษ์ พัฒนเกียรติพงศ์, ผศ.เอกรินทร์ ยลระบิล, ดร.มลิวัลย์ ประดิษฐ์ธีระ, รศ.ดร.วนิดา แก่นอากาศ

๔. สถาบันหรือหน่วยงานที่จัดสัมมนา

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น

๕. ระยะเวลาที่เข้ารับการศึกษา

วันอังคารที่ 30 เมษายน 2563

๖. งบประมาณที่ใช้ในการฝึกอบรม

ไม่มีค่าใช้จ่าย

๗. วัตถุประสงค์ของการฝึกอบรม

แลกเปลี่ยนประสบการณ์สร้างสรรค์ เพื่อระดมแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาบริการห้องสมุดสมัยใหม่ให้เท่าทันในสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19

๘. สรุปเนื้อหาสาระของการฝึกอบรม

สรุป การเสวนาเรื่อง Challenges and Opportunities for Library (Virtual Forum) ดังนี้

8 มหาวิทยาลัยร่วมพัฒนากำลังพูดคุยถึงแนวทางบริหารจัดการห้องสมุดในช่วงวิกฤติแบบนี้ แต่ละห้องสมุดมีแนวทางอย่างไรในการปรับตัว ได้รับเกียรติจาก รศ.นพ.ชาญชัย พานทองวิริยะกุล รักษาแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่นให้เกียรติกล่าวต้อนรับและกล่าวเปิดงาน โดย วิทยากรทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย จำนวน 8 ท่าน ได้แก่

1. รศ.ดร.อมร เพชรสม ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. รศ.ดร.ปัญญารักษ์ งามศรีตระกูล ผู้อำนวยการ สำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

3. ดร.รุจเรขา วิทยายุทธมิกุล อดีตผู้อำนวยการหอสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล

4. นางวนิดา ศรีทองคำ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. นางสาววรารักษ์ พัฒนเกียรติพงษ์ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

6. ผศ.เอกรินทร์ ยลระบิล ผู้อำนวยการหอสมุดแห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

7. ดร.มลิวลย์ ประดิษฐธีระ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต

8. รศ.ดร.วนิดา แก่นอากาศ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รศ.ดร.อมร เพชรสม ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

"ในส่วนของจุฬาฯ มองถึงการพัฒนาบริการออนไลน์มากขึ้น การพัฒนาทรัพยากรในรูปแบบออนไลน์ และโครงการหนึ่งที่ทำเนิการก่อนหน้าก็คือ Unman Library ซึ่งก่อนหน้านี้หยุดชะงักไปพักหนึ่ง แต่ตอนนี้เริ่มดำเนินการแล้ว คาดว่าจะสามารถเปิดให้บริการได้ช่วงเดือนสิงหาคมนี้ ผากให้ทุกคนในห้องสมุดมองไปถึงข้างหน้า ห้องสมุดและบุคลากรในห้องสมุดจะอยู่อย่างไรกับวิถีชีวิตในแบบ new normal ที่เกิดขึ้น เพื่อไขว่คว้าโอกาส โดยเฉพาะการพัฒนาารูปแบบบริการแบบใหม่ที่คุ้มค่าที่สุด การให้บริการทรัพยากรออนไลน์

ในภาคของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด มองถึงการทำงานที่บ้าน การปรับรูปแบบการทำงานเต็มเวลา เป็นกะ แทน และน่าจะเป็นโอกาสอันดีของบุคลากรที่จะได้พัฒนาทักษะทั้ง reskill และ upskill อย่งไรก็ตาม ยังคาดหวังที่จะเห็นห้องสมุดแต่ละแห่งเกิดความร่วมมือกันมากขึ้น เพื่อการแบ่งปันและสนับสนุนส่วนต่าง ๆ ไปด้วยกัน"

รศ.ดร.ปัญญารักษ์ งามศรีตระกูล ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรการเรียนรู้คุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทร มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

"จากสถานการณ์การระบาดของโรค COVID-19 มองภาพการพัฒนาห้องสมุดไปถึงการเป็น true digital Library แต่ไม่ควรจะเป็นต่างคนต่างทำ ควรจะผนึกกำลังห้องสมุดทั่วประเทศ ยิ่งหากมีการพัฒนาระบบให้เป็นระบบเดียวกันจะดีมาก ยกตัวอย่างเช่น archive.org ที่เรียกตัวเองว่าเป็น Open Library ให้บริการทั่วโลก คุณอยู่ที่ไหนในโลก ถ้ามีอินเทอร์เน็ตก็เข้าไปอ่านได้ จึงอยากให้ห้องสมุดของไทยมาผนึกกำลังกัน มาทำบริการร่วมกัน ไม่อยากให้คิดเฉพาะแห่ง อยากให้คิดแบบ Think Globally at Locally

ในส่วนภาคการทำงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุดสนับสนุนแนวทางการทำงานเป็นกะ การจัดแบ่งชุดเพื่อหมุนเวียนคนทำงานภายในห้องสมุด เพื่อลดความเสี่ยงหากเกิดสถานการณ์ระบาดของโรคในอนาคต

ส่วนความท้าทายของห้องสมุดที่ต้องปรับ คือการปรับตัวเองโดยเฉพาะการเพิ่มศักยภาพด้าน IT ให้มากขึ้น บรรณารักษ์ต้องพัฒนาทักษะด้าน IT ให้เข้มข้นขึ้น ขณะเดียวกันเจ้าหน้าที่ด้าน IT ต้องทำความเข้าใจงานห้องสมุดและเข้ามาสนับสนุนงานตรงนี้มากขึ้น และจะอย่างไรที่จะผนึกกำลังห้องสมุดทั่วประเทศ เพื่อเพิ่มศักยภาพและอำนาจการต่อรองในด้านต่างๆ

นอกจากนั้นสิ่งที่มองข้ามไม่ได้เลย คือเรื่องกฎหมายลิขสิทธิ์ ที่ห้องสมุดอาจจะยังตีตรงไม่แตก ยังมีหลายอย่างที่คุณครูต้องอาศัยการตีความ เช่น Fare use ห้องสมุดต้องมาเรียนรู้และศึกษาอย่างจริงจังว่า กฎหมายลิขสิทธิ์ อนุญาตให้ทำอะไรได้บ้าง"

ดร.รุจเรขา วิทยาวุฒิภักดิ์ หอสมุดและคลังความรู้ มหาวิทยาลัยมหิดล

"ประสบการณ์จากการเผชิญกับโรค COVID-19 คิดว่า ทุกอย่างต้องมีความชัดเจน ในเรื่องต่างๆ โดยเฉพาะการจัดการเพื่อการใช้ทรัพยากรต่างๆ อย่างคุ้มค่า ไม่ตื่นตระหนก ไม่ว่าจะเป็น เจลแอลกอฮอล์ น้ำยาทำความสะอาด และการทำความเข้าใจให้ความรู้แก่บุคลากรภายในห้องสมุด การเปลี่ยนแปลงการทำงานต่างๆ ให้สามารถทำงานที่บ้านได้ ในขณะที่บริการห้องสมุดทุกอย่างต้องเปลี่ยนให้เป็น mobile device การพัฒนาบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนออนไลน์ของมหาวิทยาลัย โดยเชื่อว่าต่อไปจะมีไวรัสที่รุนแรงมากขึ้น ฉะนั้นการรักษาสุขภาพอนามัย จะกลายเป็นเรื่องปกติ ทั้งเจ้าหน้าที่และผู้เข้าใช้บริการ"

วนิดา ศรีทองคำ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

"ความท้าทายจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 กับห้องสมุด มองถึงการพัฒนา Open Access ต่าง ๆ ที่ห้องสมุดยังไม่สามารถนำออกให้บริการต่างๆ ได้ เนื่องจากปัญหาในเรื่องของทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมาย และแนวทางกฎหมายที่ถูกต้อง การตีความเรื่อง fair use

นอกจากนั้น จะเห็นว่า เรายังไม่มี single database ของงานวิจัยระดับประเทศ หรือ big data เกี่ยวกับงานวิจัย ผลการทดลอง เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลให้กับนักวิจัยได้ใช้งานข้อมูลอย่างรวดเร็ว

และยังมองว่าห้องสมุดควรเป็นผู้ทำหน้าที่รวบรวมเรื่องราว ประวัติ วัฒนธรรม ขององค์กร ในรูปแบบของคลังความรู้แบบเปิด เพื่อเปิดให้ทุกคนเข้าถึงข้อมูลได้"

วรารักษ์ พัฒนเกียรติพงศ์ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

"ความท้าทายคือ การใช้เทคโนโลยี และสื่อสังคมออนไลน์ให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุดทั้งในด้านการบริหารจัดการบริการห้องสมุดและการพัฒนาบุคลากร เพื่อการทำงาน WFH อย่างมีประสิทธิภาพ

รวมไปถึงการจัดการและบริการ Open access อย่างไรให้เกิดประโยชน์จากผู้ใช้มากที่สุด ในเชิงของการเข้าใช้พื้นที่ห้องสมุด คงต้องมาดูเรื่องการจัดการด้านการรักษาระยะห่างของผู้ใช้ ด้วยการจำกัดคนเข้าใช้ห้องสมุด การจัดสถานที่ ที่นั่งอ่านมากยิ่งขึ้น

สถานการณ์โรค COVID-19 เป็นโอกาสในการส่งเสริมสุขภาพของบุคลากร และผู้ใช้บริการมากขึ้น จนปัจจุบันจะเห็นว่า ตอนนี้นักวิชาการและผู้ใช้บริการจะใส่หน้ากากอนามัยจนกลายเป็นกิจวัตรประจำวัน"

๙. ปัญหาอุปสรรคในการอบรม

สัญญาณการประชุมขาดหายบ่อย ทำให้เนื้อหาไม่ต่อเนื่อง

๑๐. ประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรม

- ต่อตนเอง ได้มุมมองต่อการรับมือสถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-19 จากห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ รวมถึงมุมมองต่อไปในอนาคตสำหรับห้องสมุด New Normal

- ต่อหน่วยงาน/มหาวิทยาลัย : นำแนวคิดที่ได้รับฟังมาปรับใช้กับบริการและการดำเนินงานของห้องสมุดต่อไป

๑๑. เอกสารหรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องที่ได้รับจากสัมมนา

ไม่มี

๑๒. สำเนาประกาศนียบัตร/วุฒิบัตรฯ ที่ได้รับจากการประชุม/ฝึกอบรม/สัมมนา/ศึกษาดูงาน

ไม่มี

๑๓. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ อื่น ๆ

(ผู้รายงาน)

(นางสาวรัชชก ทองขาวขำ)

ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชาชั้นต้น

.....

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....

(อาจารย์ ดร.กัญญ์รัชการย์ เลิศอมรศักดิ์)

วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓